

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקנא ♦ שנה יא ♦ אבות ב

שב"ק שלח ♦ כ סיון ה'תשפג

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

וידבר ה' אל משה לאמר שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם, וישלח אותם משה ממדבר פארן על פי ה' כולם אנשים ראשי בני ישראל המה.

הנה בפסוקים האלו ובכל הפרשה של שילוח המרגלים נתחבטו כל הגדולים מפרשי התורה ורבו גם רבו הפירושים, בראשונה יש להבין דעת אמרו שלח לך ורש"י הק' הביא לפרש שהכוונה לדעתך, אני איני מצווה לך אם תרצה שלח, לפי שבאו ישראל ואמרו נשלחה אנשים לפנינו ומשה נמלך בשכינה, ואמר הקב"ה אני אמרתי להם שהיה טובה, חייהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי המרגלים למען לא יירשוהו, ומה שכתוב בפסוק וישלח אותם משה על פי ה' ופירש רש"י שהכוונה שלא עכב הקב"ה על ידו של משה מלשלחם.

והקשה האור החיים הק' למה יסכים ה' על הרעה אשר ידבר לעשות לעמו ויופיע מאמרו על עצת רשעים, ולהבין הענין כתב שמצד המעשה אין בו רע, כי הלא מציינו שכמו כן שלח יהושע ב' אנשים מרגלים וירגלו הארץ, ואם כן אין הדבר מכוער מצד עצמו, ואם מצד של האנשים המרגלים שהיו רשעים, קשה דהלא מציינו שנבחרו על פי ה' הבוחן לבות וכליות, והעיד הכתוב עליהם שכולם אנשים צדיקים ונשיאי העם שנמתנו מהקב"ה, וכמו שפירש רש"י שכל אנשים שבמקרא הוא לשון חשיבות, וגם כתוב שבאותה שעה כשרים היו, וגם אמרו חז"ל שהיה הקב"ה אומר פלוני לשבט פלוני, והאיך נשתנו אחר כך באמצע השליחות להדיח את העם, ולכן כתב האור החיים הק' שלצד שכוונת המשלחים היתה רעה זה תפעול הרע בהשליח ויחזור להיות שלוחו של אדם להיות כמותו ויוליד בו תכונה רעה, מה שלא היתה בו מקודם, וכדרך שתולד הקדושה בשלוחי מצוה לטובה, ולזה הגם שהיו צדיקים בהתחילתם של ההליכה, מ"מ אחר כך נולד בהם תכונה רעה מכח המשלחים ויעצו להדיח עכת"ל.

כלומר שהגם שהיו גם שלוחי משה שהיה על פי ה' וכמ"ש וישלח אותם משה על פי ה' והיו הם באמת שלוחי מצוה, כי אין לך מצוה גדולה מלעשות שליחותו של משה רבינו שהוא מאת ה' יתברך, מ"מ יען שבשליחות זו גם שמעו לקול העם ועשו הם גם כן, כשלוחם של העם ונולד בהם תכונה הרעה שלהם עד שיעצו להדיח, והיה זה אצלם בדרך טעות.

והנה לכאורה לפי זה איך נמלטו וניצלו יהושע וכלב מזה החטא של התכונה הרעה של המשלחים של העם, ובפשטות אפשר לומר שיהושע הלא משה התפלל עליו שינצל וכמו שכתוב (יג, טז) ויקרא משה להושע בן נון יהושע, ופירש רש"י שהתפלל עליו משה "י-ה" וישעך מעצת מרגלים", וכן בכלב כתוב (יג, כב) ויבוא עד חברון, כתב רש"י שרק כלב לבדו הלך לחברון ונשתטח על קברי אבות של יהיה ניסת לחבריו להיות בעצתם, הרי חזינין שניצלו אך ורק ע"י תפילה של משה על יהושע ותפילתו של כלב על קברות האבות שבחברון, ונראה שלולי זאת לא היו הם נמלטים מעצתם של המרגלים, ומכל מקום צריכים להבין למה משה לא ביקש על כולם שיצילם ה' וגם כלב היה יכול לבקש על חבריו שכולם ינצלו ולמה לא ביקש עליהם, והדבר צריך תלמוד.

המשך עמ' ב

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

הנה כידוע המשנה ברורה לא מרבה להביא בספרו "עניינים" ו"מעשיות", אך בהלכות ראש חודש מצאנו שהמשנה ברורה (סימן תכו ס"ק ד): מביא דבר מיוחד בשם ספר "מגיד מישרים" – דברים שאמר המגיד מהשמים למרוך הבית יוסף זיע"א.

סימן זה יהיה בידך, בחודש שתברכו ברכת הלבנה במוצאי שבת תמצאו הצלחה, וכשתתכסה ותתעלם ולא יוכלו לברך, אותו החודש לא יהיה מוצלח, חס ושלום.

הנה, במוצאי שבת (נשא תשפ"ג), עם ישראל הדורים בארה"ק בכל מקומות מושבותיהם לא הצליחו לקדש הלבנה משום שנתכסו השמים בעבים. ומלבד מה שזה דבר שאינו מצוי כ"כ בחדשי הקיץ, ואם יארע כן יהיה רק בעיר אחת או שנים, אבל שבכל א"י יקרה כדבר הזה, הוא דבר פלאי ביותר. שהרי אפי' בימי החורף המעוננים שיארע שלא מקדשים הלבנה באיזה ערים וקהילות, מ"מ הרי בחלקים אחרים בארץ מקדשים, ואילו כאן כל א"י לא הצליחו לקדש הלבנה.

ע"כ צריכים אנו להתחזק בתפילה שהשי"ת ישמור ויגין על כלל ישראל מכל צרה ומצוקה.

(במעמד קידוש לבנה יום א' בהעלותך תשפ"ג)

היש בה עץ אם אין (במדבר יג)

אם יש בהם אדם כשר שיגין עליהם בזכותו [רש"י על פי חז"ל]. ומי הוא האדם הכשר שיגין עליהם בזכותו? אומרים חז"ל במסכת בבא בתרא כי הכוונה היא לאיוב.

"רבא אמר איוב בימי מרגלים היה כתיב וכו' מי דמי וכו' הכי קאמר להו משה לישראל ישנו לאותו אדם ששנותיו ארוכות כעץ (איוב שהארץ ימים רבים - רש"י) ומגין על דורו כעץ".

ובדברי כלב (להלן יד, ט): "סר צילם מעליהם" פירש רש"י – "סר צלם מגינם וחזקם, כשרים שבהם מתו, איוב שהיה מגין עליהם" וכו'.

ומדייקים שבדברי המדרש האלו אנו רואים כי לא יועילו לא משה, לא אהרן, לא נשיאים ולא שבטים, לא דור דעה ולא נביאים, לא כל כלל ישראל לא תורה ולא רצונו של בורא עולם.

וכל כך למה? משום שקיים שם צדיק המגין על דורו.

ומה הקשר בין הצדיק לבין דורו? מאומה. ובמי מדובר? בכאלו שנאמר עליהם "לא תחיה כל נשמה" [דברים כ טז], בשבעת עממים שנצטוונו לגרשם ולנתק כל קשר עמם, שקללה רובצת עליהם.

ובמה מדובר? בארץ ישראל! הארץ של ישראל. הארץ המובטחת, ובשעת הגשמת היעוד הגדול.

ואף על פי כן כיון שדר ביניהם אחד מיוחד, צדיק, יהיה מי שיהיה, שוב לא יועיל מאומה. לא משה לא אהרן לא שבטים לא נשיאים לא דור דעה ולא ציווי של בורא עולם.

מאומה לא יועיל. כי הצדיק מגן על דורו, גם על כאלו שבינם ובינו - מאומה.

אין שום עצה, פרט ל"סר צילם מעליהם". כלומר אם בכל זאת רוצים לכבוש את ארץ ישראל, לא הייתה שום עצה, אלא להוציא ולסלק את הצדיק ממקומו, רק אז פנויה הדרך לכבוש או לנצח.

והן למעלה (כלומר לטוב) ועל ידי זה ישמור אדם מעשיו כראוי עכ"ל.

הרי לפנינו שגם נגע התכונה של המשלחים גם על משה רבינו ע"ה, ולכן אמר להם בתוכחתו שהם גרמו שהוטב בעיניו שליחות המרגלים מה שלא הוטב בעיני השם, מכיון שמעשי ישראל נוגעין גם למנהיגי ישראל וכנ"ל.

ונביא גם את דברי קודשו של החידושי הרי"ם מגור שכותב בספרו הנקרא בשם ספר הזכות בפרשת שלח שכתוב בפרשת ציצית ולא תתורו היא לתקן חטא המרגלים מה שפירש רש"י שליבא ועינא הם ב' מרגלים, והיה חטא שהגם שעשרה נשיאים שהם עיני העדה אמרו כן כלומר שדיברו על ארץ ישראל מכל מקום היה ראוי לבני ישראל שלא לתור אחריהם, אף שהם רבים והוא ללמד לכללות ישראל שהגם שיהיה נביאי שקר או מנהיגם כירבעם ושאר גדולים ויראו שנוטים מדרך השם יתברך, לפי הפשוט לא ישמעו להם כלל, ונאפשר שיהיה עוד נסיונות כאלו קודם הגאולה וציצית מתקן העיניים כדכתיב וראיתם וכו' ומביא זכרון וכו'. הרי לפנינו דיבורים קדושים שכתב ענין של רוח הקודש שאפשר שיהיה עוד נסיונות כאלו קודם הגאולה ובא ללמד שלא ישמעו לדבריהם אם רואים שהו נוטים מדרכי השם כפי הפשטות של התורה וההלכה.

ולכן עלינו להתחזק ביותר שלא לנטות מדרכי התורה אף שרואים שטובים, ורבים מזלזלים בדברים האלו, ובפרט בדברים שהאדם דש בעקבו, **וביותר ענין של שנאת חנם ולשון הרע שחז"ל אמרו שכולם נכשלים באבק לשון הרע ולכן עלינו להתחזק בזה ביותר** ובפרט שרואים בפרשה שלפנינו גודל העונש של המרגלים שדיברו לכאורה על עצים ואבנים של ארץ ישראל מ"מ הגיעו מזה ממש לכפירה לומר שבלתי יכולת ה' להביאנו לארץ ישראל.

ואף שיש לומר בדרך אפשר שכוונתם היתה לומר שבדרך הטבע אי אפשר להגיע לארץ ישראל, ולכן אין סומכין על הנס, מ"מ היה זה חטא מכיון שה' הוא הנותן לנו את הארץ, ומתנה הוא מן השמים הוא ולכן אם נותנין מתנה נותנים אותה בעין יפה מבלי שום קושי, ולכן היה להם להאמין ביכולת השם לעשות ניסים גלויים, ולא לפחד מיושבי הארץ, ולכן כתוב ויתורו את הארץ אשר אני נותן להם ואם יתבוננו בזה שהוא כביכול נותן לנו את ארץ ישראל לא היו מגיעים לאלו הדברים שדברו בגנות הארץ והגיע לדיבורים של עבירה לומר שח"ו אין בכוח ה' ליתן ולהביא את העם לארץ.

ולכן עלינו להתחזק ביותר באמונה ובטחון בה' שהבטיח לנו את הגאולה השלימה מבלי שום ספק שיעשה זאת ה' וזה אחד מן הי"ג עקרי האמונה שכתב וסידר הרמב"ם שחייב כל יהודי להאמין בהם, שאם ח"ו לא מאמין בהם הוא נקרא כופר, ולכן כתבו הספרים הק' לנהוג להגיד כל יום את העיקרים של האמונה בפה, וכמו שנדפס בסידורים נוסח "האני מאמין" ומי שהיכולת בידו ובפרט אנו שזכינו לנוסח הארוך שסידר אדמו"ר הזקן בספר שומר אמונים, ולכן ראוי לומר זאת לכל הפחות פעם אחת בשבוע.

ובזכות שנתחזק באמונה וביטחון ובשמירת הלשון נזכה להגאולה השלימה ונזכה לארץ ישראל לגור בה בקדושה ובטהרה ובקיום כל המצוות התורה ולבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן.

ונראה לומר דלפי דברי קודשו של האור החיים הק' שזה שנהפך ליבם לרע היה משום התכונה הרעה שבא מכוח המשלחים אותם, ולכן לא הועיל עליהם תפילה משא"כ יהושע וכלב שהם נשלחו אך ורק ע"י ציוו ה" וע"י משה בלבד, זה לפי מש"כ בספר הק' מאור ושמע על פירוש רש"י שכתב שלח לך, לדעתך, אני איני מצוה לך ואם תרצה שלח, דקשה הא כתוב בפירוש וידבר ה' אל משה שלח לך וכתוב וישלח אותם משה על פי ה', שנראה שצוה לו השם וישלח אותם, וגם הקשה מפני משה שלח י"ב אנשים, הלא שני אנשים היה די לשלוח וכמו יהושע שלא שלח רק שני אנשים כדכתיב בספר יהושע (ב', א')

ולכן כתב המאור ושמע שבאמת הקב"ה צוה למשה שישלח מרגלים, אך לא צוה על יותר משנים, כי לפניו יתברך שמו, גלוי וידוע שרק שנים מהם שהם יהושע וכלב יארו באמונתם, אבל יתר המרגלים היה מפני שבאו בני ישראל לפני משה, וכמו שמצינו שמשה רבינו הוכיחם על כך, שנאמר (דברים א, כב) ותקרבו אלי כולכם וגו' ונשלחה אנשים, ולזה הוצרך משה למלאות תאותם, והם הוציאו דיבת הארץ. זה מה שכתוב וישלח אותם משה על פי ה' כולם אנשים דהיינו צדיקים, ומיעוט אנשים שנים, שהם כלב ויהושע אבל הנשארים לא הלכו על פי ה' רק מעצמם, ולזה פירוש רש"י אני איני מצוה לך, דהינו שהכוונה לשלוח יותר משנים, ואם ילכו חיייהם שאני נותן להם מקום לטעות, כי הקב"ה הוא בוחן לבות וכליות ומגיד מראשית אחרית עכ"ל.

ולפי זה יוצא כפתור ופרח דברי האור החיים הק' שכח המשלחים גרם תכונה רעה על המרגלים זה אך ורק העשרה מרגלים שהם נשלחו ע"י ישראל נשיא לשבט, אל כלב ויהושע נשלחו על פי ה' ע"י משה, ולכן לא יצא מהם תקלה.

אבל צריך להבין דאם כן למה הצריכו תפילה הן כלב והן יהושע, ואפשר לומר שאע"פ כן בלי תפילה היו הם בסכנה שהם יעשו כעצת הרבים שהם עשרה ואילו הם רק שנים, ויש לומר אחר רבים להטות ולכן הצריכו תפילה שלא יכלו אחרי רבים לרעות ח"ו כן אפשר לומר בדרך אפשר.

ולכן גם מובן שלא התפללו משה וכלב על יתר האנשים, כי התפילה כבר לא היה עוזר כי היה בבחינת "שתם תפילתי" וכמו שכתוב במגילת איכה, מכיון שהתכונה הרעה פעלה בחזקה עליהם מבלי יועיל תפילה.

וכדי להבין זאת אין אפשר כזאת שהתכונה הרעה יפעל כל כך, נוסף להביא דברי קודשו של הרה"ק בעל השפת אמת מגור זצוק"ל שכתב בספר דברים על הפסוק הנ"ל לעיל בדברי המאור ושמע, ותקרבו אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים וגו' ואמר משה רבינו (שם, כג) ויטב בעיני הדבר ואקח מכם שנים עשר אנשים איש אחד לשבט, ופירש שם רש"י הק' ויטב בעיני הדבר אבל לא בעיני המקום וגו' והקשה רש"י דאם בעיני משה היה טוב למה אמרה בתוכחות, ורש"י פירש מה שפירש ע"ש, אבל בשפת אמת כתב שנראה שגם על זה הוכיחן משה לומר להם שהם גרמו להיות הוטב גם בעיניו, והביא בשם מורו זקינו ז"ל שהדיינים תלוין במעשיהן של ישראל, ולכן כשהיה משה רבינו בעצמו מנהיג הכל, היה החטא שלהם נוגע גם בו ולכן העמיד משה שרים, וכאן כתוב ותקרבו אלי כולכם ופירש"י בערבוביה, ולכן שהיו כולם באים ואמר נשלחה וכו' הם גרמו שהוטב בעיניו, כלומר בעיניו של משה עצמו, וסיים השפת אמת זה צריך כל אחד לידע שמעשיו מגיעים גם למנהיגם הן למטה (כלומר לרע)

כניני חיים

שלח לך אנשים (י"ג-א).

רשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר (רש"י) לכאורה קשה הרי מרים דברה על אחיה הצדיק משה רבינו, ולכן הקפיד ה' עליה, אבל המרגלים דברו על עצים ואבנים ועל הארץ, ומנלן שאסור, הלא אין דומה הנידון לראיה, ומה שייך ראו ולא לקחו מוסר. ועל זה יש לומר, כיון שמשה רבינו החזיק את עצמו לשפל יותר מן האדמה, כמ"ש כשמרים דברה במשה וישמע ה' ולא כתוב וישמע משה, וכמו שמובא בתרגום יונתן 'ולא חש למיליהו' ע"כ צריכים לומר ה'קל וחומר' כך, אם מרים נענשה על שדברה במשה שמחזיק את עצמו שפל מן האדמה, אז 'קל וחומר' שאסור לדבר על האדמה עצמה.

(חידושי הרי"מ)

היש בה עץ אם אין (יג, כ)

ופירש רש"י אם אם יש בה אדם כשר שיגין עליהם, ומה צריך היה להוסיף ולומר "אם אין" די שיאמר "אם יש בה עץ" אלא בא לומר שלא די שהוא כשר, תבדקו שהוא בבחי' 'אין' דהיינו עניו.

(מ"ן רבינו שליט"א)

ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. (יג, לג)

"שמענו אומרים זה לזה נמלים יש בכרם כאנשים". והוא תמוה, כי מה לנמלים כאן, והלא בפסוק כתוב "כחגבים". ונראה, דאיתא בילקוט שמעוני (ע"ה פ' וישלח אותם משה) שתלמי אמר להם: על מה באתם, וכי אתם רוצים לכבוש את ארץ ישראל, הלא כל הארץ של הקב"ה, והוא נתן לנו, ואם כן יהיה גזל בידכם. וענו: לא, ושגרום בשלום ולא הרגום. והנה חז"ל אמרו (עירובין ק): אלמלא לא ניתנה תורה היינו למדין איסור גזל מנמלה, שאינה לוקחת מאחר. זהו שפירש רש"י ז"ל: "שמענו אומרים זה לזה נמלים יש בכרם כאנשים", כלומר, אנשים אלו אשר נמצאים עכשיו בכרמים רחוקים מגזל כנמלים, ועל כן לא יקחו מהם את ארץ ישראל, כמ"ש בילקוט שכן אמר להם תלמי: אמנם באמת אינו כן, אלא כמו שפירש"י בריש פרשת בראשית: "ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו", ואינו גזל.

(קדושת לוי)

יום לשנה תשאו את עוונותיכם (יד, לד)

שנה בגימטריא מחשבה, "יום לשנה" – אם תיכף באותו יום עושה תשובה על המחשבה זוכה אז 'תשאו' בזה, יכול לכפר על עוונותיכם

(שומר אמונים)

והיה בבואכם אל הארץ, והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה' (טו, יח-יט)

עליכם לדעת כי בתוך פירותיה טמונים ניצוצין קדישין, ועליכם מוטלת העבודה להעלותה, זהו תרימו תרומה לה' פ' תרוממו ותעלו את הניצוצין קדישין ותנקו ותצחצחו אותם מכל סיג ובאופן זה יתעלה להיות תרומה לה'.

(חוקי חיים)

וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם ולא תתורו אחרי לבבכם... למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי... (טו, לט-מ)

צריך ביאור בכפילות הלשון: "ועשיתם אותם", ושוב "ועשיתם את כל מצותי". וי"ל, כי הסדר הוא "סור מרע ועשה טוב" (תהלים לד, טו) תחלה צריך לתקן הכל ולסור מן הרע, ואח"כ "ועשה טוב" יוכל לעשות ולקיים את המצוות בשלימות. אמנם אם ימתין האדם בעשיית המצוות עד שיסיר את הרע מקרבו לגמרי ויתקן הכל, אזי יתכן שלא יגיע בכלל לעשה טוב, לכן העצה היעוצה היא, שקודם יתחיל לעשות מצוות ויקדש עצמו זה ויסייע בידו שיוכל להסיר את הרע ולתקן הכל, ואחר כך יזכה לקיים את המצוות ביתר שלימות. זהו שאמר הכתוב, בתחילה "ועשיתם אותם", היינו שיתחיל לעשות המצוות, ואח"כ: "ולא תתורו אחרי לבבכם" וגו', כי על ידי עשיית המצוות, תוכלו בנקל לסור מן הרע ולהתרחק מן העבירות, ואז "ועשיתם את כל מצותי" בשלימות.

(מהר"א מבעלזא)

עובדות חיים

שלח לך אנשים ויתורו (י"ג – ב') מסופר: בזמן שהסתופף היהודי הקדוש מפרשיסחא זיע"א אצל רבו ה"חזזה" הקדוש מלובלין זיע"א. חלה פעם אחת במחלה קשה. והלך בנו של היהודי אל ה'חזזה' לבקש עליו רחמים וביקש ממנו שיתפלל בעד אביו לרפואה שלמה מן השמים. אמר לו ה'חזזה' מלובלין: כתוב בתורה 'שלח לך אנשים ויתורו', והענין הוא, שלפעמים כשרואים בשמים אדם מישראל שכבר גמר את כל עבודתו שהיה לו לעשות בעולם הזה, וכבר תיקן את כל מה שהיה מוטל עליו לתקן, אז הקדוש ברוך הוא שולח אליו אנשים שיסתופפו בצלו, ויסעו אליו לתור את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, ועל ידי כך תהיה לו לאדם זה עבודה חדשה לתקן את בני ישראל ולהורות להם הדרך הישרה והרצויה, ובזה יוכל להוסיף לחיות עוד בעולם הזה. וכן היה, תיכף נתרפא היהודי הקדוש וחזר לבריאותו. ומיד התחילו נוהרים אליו רבים מישראל והלכו לאורו ונעשה רבן של ישראל.

וילונו על משה ועל אהרן כל בני ישראל (יד, ב)

מסופר על הגאון רבי אלעזר לאו זצ"ל שכינה כרבה של אונגוואר שהיו לו שונאים רבים, שהציקו לו ורדפו אותו. לעת זקנותו, כשכל היריבים בכל המחנות, הכירו בגדולתו בתורה ובעבודת ה' ונעשים לו ידידים, אמר הגרא"ל: משל למה הדבר דומה, לחתן שאומר לכלתו "הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל" לכאורה קשה, למה לא אומרים "כדת תורה" או "לפי ההלכה", מה פירוש "משה וישראל"? וההסבר הוא: משה היה רועה נאמן ואהב את עם ישראל. גם היהודים אהבו את משה רבינו ובינו את פטירתו במשך שלושים יום, ובכל זאת היו ביניהם קטטות במשך ארבעים שנה במדבר בשל אוכל, מים, בשר ומרגלים ועוד. למרות זאת הם לא התגרשו ונשארו יחד עד הסוף. כך אומר החתן לכלתו בשעה שהוא מקדשה: "דעי לך, שאי אפשר למנוע קטטות ומריבות אבל עלינו להתנהג "כדת משה וישראל", שרבו זה עם זה, אבל לא עזבו אחד את השני ולא נפרדו זה מזה.

טובה הארץ מאוד מאוד (יד-ז) מסופר על הרה"ק רבי יעקב שמשון משפטיבקה זיע"א, שביקר בארץ ישראל. לאחר שהות קצרה בארץ שהיתה אז דלה ויהודים מעטים גרו בה, החליט להביא לארץ הקודש את משפחתו ולהשתקע בה. בדרכו חזרה לביתו שבאוקראינה, השתהה הצדיק כמה ימים בבית מלון, אכל ושתה ונח כראוי. שאל אותו אחד ממקורביו מה ראה על כך? אמר לו אילו שבתי מיד הביתה כשגופי ורזה כחוש לפני נפולים מטלטולי הדרך, הייתי גורם חלילה להוציא לעז על ארץ ישראל.

ולא תתורו אחרי עיניכם ואחרי לבבכם ביום חופתו של הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א, רצה מושל המחוז לבוא ולברך את המחנות שהיו רבנים במחוזו, וכן רצה לראות את החתן שעליו שמע הרבה. החתן הרה"ק רבי אהרן לא שמח ביותר לקראת ביקור זה, וביקש דרכים להתחמק ממנו, מצד אחד כמושל המחוז יכול הוא לגרום צרות לאביו, לחותנו ולכלל ישראל, ומצד שני הוא צריך להסתכל בפניו של גוי, מה עוד שעליו לברכ בידו הקדושה ועוד ביום החופה. אמר לו אביו מהרי"ד הק' זיע"א, כתיב עיניכם, וקשה, שהרי קודם רואה "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי העין ואחר כך חומד הלב, והיה צריך לכתוב "ולא תתורו אחרי עיניכם ואחרי לבבכם". והתירוץ הוא, שהעיניים רואות רק מה שהלב חומד, כשהלב אינו חומד ואינו חושב בדבר האסור, גם העיניים אינן רואות, אפשר להסתכל ולא לראות.

אני ה' אלקיכם (טו – מ"א) מסופר על הרה"ק רבי שניאור זלמן "בעל התניא" זיע"א שכבר בילדותו ניכרו בו סימני גאונות, ובכל עת שמחו למדני העיר להשתעשע עמו בדברי תורה. פעם אחת שאלו אותו, היכן יש פסוק בתורה המתחיל ומסתיים באותן שלוש תיבות? ענה הילד מיניה וביה: פסוק זה נאמר במקום בו משה רבינו לא אמר אמת, תמהו השומעים משה רבינו לא אמר אמת? אכן, ענה הילד, בפרשת ציצית מצינו פסוק המתחיל ומסתיים במילים "אני ה' אלקיכם" ובשעה שאנו אומרים ק"ש, אנו מוסיפים את המילה "אמת", ואילו משה רבינו לא אמר "אמת" אלא סיים במילים "אני ה' אלקיכם".

בעיבות חיים

כילדים לא קלטנו את הסבריו המלומדים. אולם לאחר שלושה חודשים החלו העצים שבחצר לטעון את פירותיהם. או אז כבר לא הוזקקו להסברים: ידענו שעץ שמיני אגס – אגס הוא, ואילן שצומחים בו תפוחים – בודאי הוא עץ תפוח. על פי הפרי יכולים לזהות בנקל את סוג העץ, סיים הרבי את דבריו, והמסר היה ברור וחד: גם אם כעת לא ניכרת משמעות המעשה, כעבור זמן ניתן יהיה לזהותו על פי פירות הבאשים שיעלו מכך. אלימלך הבין והפנים את הדברים, ועוד באותו יום הוציא את בנו מהגימנסיה.

ומבאים עפ"י כאשר משה הורה למרגלים לבחון "היש בה עץ" – האם יש בה אדם כשר שיגן עליהם, הוא נתן להם את הכלים למצוא מיהו אדם כשר: "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ" – התבוננו בפירות העולים ממנו, הסתכלו בבניו ובתלמידיו, ואם תראו שהם הולכים בדרך יש רה תדעו לבטח שמדובר באדם כשר, כי על פי הפירות ניתן לזהות את העץ.

(שפת הים - מר"ש בליל שיש שלח תש"פ)

תחילה ברר אצלו על נכונות השמועה, ומשאישר אלימלך את הידיעה החל הרבי להסביר לו את חומרת מעשיו. הגביר שבדרך כלל נטה לקבל את דברי רבו, אטם אזניו משמוע: "רצונו של בני להשתלם בלימודים כלליים ולהיות איש העולם הגדול" טען, "וכי מה רע בכך?! תמה.

משראה הרבי שאלימלך עומד בדעתו, החליט לסלקו מחצרו. בלב כבד עזב אלימלך את חצר אנטניא והצטרף לחצרו של ה"אהבת ישראל" מויזניץ שהיה אחיו של הרבי מאנטניא. הרבי קרבו עד למאד, והדבר חיזק בו את תחושת העוול שנגרמה לו לפי דעתו ע"י רבו הראשון.

הרבי מויזניץ היה צריך ללכת בעצת רופאיו מידי יום לטיול. יום אחד קרא הרבי לאלימלך שילוה אותו בטיול היומי. הם הלכו בינות לעצים, והרבי החל לדבר עימו בניחותא: פעם בילדותי, סיפר הרבי, נקתה אשת המלמד את ביתה בערב פסח, ולכן יצאנו ללמוד בחצר. ראה המלמד שדעתנו פזורה, והחליט לעניין אותנו בעצים שגדלו בחצר. "הנה, זהו עץ תפוח" הצביע על אחד העצים, "וזהו עץ אגוז" הצביע על אילן אחר.

כך עמד ומנה את שמות האילנות שהיו בחצר, ונתן בהם סימנים: זה גזעו חלק וזה מחוספס, זה ענפיו מרובים וזה מועטים. באותה עת, אנו

אם יש בה עץ אם אין ופירש רש"י בד"ה היש בה עץ: "אם יש בהם אדם כשר שיגין עליהם בזכותו".

ויש להקשות: דאם הוצרכו לברר האם יש להם אדם כשר, כיצד נבאר לפי זה את המשך הפסוק: "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ"? את התשובה לשאלה נבין ע"פ המעשה הבא: אחד האנשים המכובדים בבית מדרשו של הרה"ק רבי חיים מאנטניא ז"ל היה אלימלך הגביר. מקום מושבו היה תמיד בכותל המזרח, סמוך לכסאו של הרבי, ותמיד בשעת 'עריכת השולחן' היה הצדיק נוהג לקרבו ולרחושו לו כבוד. והוא מצידו נהג לתרום סכומי כסף גבוהים למטרות הצדקה של חצר הרבי.

אולם בקרב החסידים נפוצה השמועה שאין פיו ולבו שווים, וכי בביתו נוהג הוא בקלות ראש. כל עוד היו הדברים בינו לבין קונו הבליגו החסידים והעלימו עין, אולם כאשר הכניס אלימלך את בנו לגימנסיה הממלכתית הפך הדבר לשיחת היום, והם החליטו שאסור להחריש עוד.

קבוצת חסידים נכנסה לקודש פנימה ושחה לו את הדברים כהווייתם. שמע הצדיק והזדעזע, ומיד שלח לקרוא למקורבו אלימלך הגביר.

הליכות חיים

מהו ערוד

ד) שאלה: ברש"י ברכות (דף ל"ג ע"א) כתב בד"ה ערוד, מן הנחש והצב בא שנזקקין זה עם זה ויוצא משניהם ערוד. עכ"ל. ולכאורה סותר עצמו מראש השנה (דף ג' ע"א) שכתב בד"ה ערוד, חמור הבור, עכ"ל?

תשובה: תרי מיני ערוד איכא.

האם רבא ידע פתרון חלומות

ה) שאלה: בגמרא ברכות (דף נ"ו ע"א) איתא, בר הדיא מפשר חלמי הוה, מאן דיהיב ליה אגרא מפשר ליה למעליותא, וכו', אביי ורבא חזו חלמא, אביי יהיב ליה זוזא, ורבא לא יהיב ליה וכו'.

וקשה למה הוצרך רבא שבר הדיא יפתור לו חלומו, והרי רבא היה ג"כ פותר חלומות, וכדמוכח בסוטה (דף ל"א ע"א) דאיתא שם, הנהו תרי תלמידי דהוו יתבי קמיה דרבא, חד אמר ליה אקריון בחלמאי מה רב טובך אשר צפנת ליראך, וחד אמר ליה אקריון בחלמאי וישמחו כל חוסייך לעולם ירננו ויעלצו בך אוהבי שמך, אמר להו תרווייכו רבנן צדיקי גמורי אתון, מר מאהבה ומר מיראה. ע"כ.

תשובה: רבא לא ידע חכמת פתרון חלומות, ופתר להם מסברא.

אין מצילין את המת מפני הדליקה

ו) שאלה: בגמרא שבת (דף מ"ג ע"ב) איתא, אין מצילין את המת מפני הדליקה. ע"כ. למה לא התירו לטלטל את המת, משום בזיון המת שהולך לישרף?

תשובה: חז"ל הכריעו מה להתיר ומה לא להתיר.

(ספר גם אני אודך - תשובות הגר"ח קניבסקי זצ"ל חלק ב')

ברכת מזל טוב

לידידינו עוז מו"צ ור"מ ופה מפיק מרגליות הרה"ג **דוד נתנאל שוורץ שליט"א** לרגל נישואי בנו בכורו החתן **שואל ארי' הי"ו עב"ג** בשעטומ"צ יה"ר שירוה רוב נחת ותענוג ויבנה בית נאמן בישראל

כסא דנחמתא

שלוחה בזאת לידידינו עוז העומד לימינינו בכל עת הר"ר **יהודה פרקוביץ הי"ו** על פטירת אביו הרה"ח **יקותיאל שמואל שמעלקא ז"ל** המקום ינחם אתכם ולא ישמע עוד שוד ושבר

קול קראלי: 074-7962278

מאות כבר נושעו! ומה איתך?

רוצים גם ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' תרמו! וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 055-6798152 ובאימייל: 8659931@gmail.com

לזכר עולם יהיה צדיק

הגה"ק **יהודה אסאד זי"ע** בהרה"צ ישראל זצ"ל נלבע כג סיון תרכו. ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק

אדונינו מורינו ורבינו הגה"ק **יצחק צבי משה זי"ע** בן רבינו אביגדור מוזס זצ"ל **מקראלי**

נלב"ע ד' טבת תשעט זכותו יגן עלינו ועכ"א ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח **משה בצלאל פישמן ז"ל** בן יבלט"א הרה"ח ישראל הי"ו נלב"ע יד סיון תשפג. ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הגה"צ **משה וועבר זצוק"ל** בהרה"צ מרדכי זצ"ל נלבע יב כסלו תשפא. ת. נ. צ. ב. ה.